

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. שהיתה עידית דניזק כזיבורית דמוזיק ... בדמוזיק שיימינן.....1
- ב. שור רעהו אמר רחמנא ולא שור של הקדש.....2
- ג. מיטב שדהו של מוזיק ומיטב כרמו של מוזיק.....2
- ד. האשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו.....3

דף מט.

א. שהיתה עידית דניזק כזיבורית דמוזיק ... בדמוזיק שיימינן

שלושה סוגי קרקעות נאמרו בגביית תשלומים. "עידית" – קרקע מעולה ומשובחת, "בינונית" – קרקע ממוצעת באיכותה, "זיבורית" – קרקע כחושה וגרועה.

וכבר התבאר לעיל דף מח: ש – "הניזקין – שמין להן בעידית". מדכתיב בניזקין (שמות כב פסוק ד) מיטב שדהו ומיטב פרומו וישלם, ומשמעות פשטיה דקרא משמע שזה שמשלם דהיינו המוזיק¹ ישלם מיטב שדהו שיש לו, לפיכך כשהבית דין נזקקין להגבות לניזק מנכסי המוזיק, רואין אם יש לו מטלטלין, אין יורדין לנכסיו למכור קרקעותיו², אלא יתן לו מטלטלין, ואם לא היו לו מטלטלין כלל או שלא היו לו מטלטלין כנגד כל הנזק, גובין השאר מן הקרקע מן המעולה שבנכסי המוזיק³ דמיטב שדהו כתיב,

ואפילו היתה זיבורית של מוזיק טובה בעידית של ניזק, אינו מקבל ממנו הזיבורית, אלא מגבין לו מעידית שבנכסי המוזיק.

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ תיט א

² לשיטת הסמ"ע הנזכר משום דמסתמא ניהא למוזיק לשלם במטלטלין מבקרקעות שהוא בר קיימא, ומשו"ה קאמר כשב"ד נזקקין משלמין מהמטלטלין, ולמדונו דאף אם אין המוזיק לפנינו לגלות דעתו לשלם במטלטלין, אמרינן דמסתמא ניהא למוזיק לשלם ממטלטלין, ואף אם הניזק צועק לשלם לו מקרקעות כמשמעות הקרא ממיטב שדהו, אין ב"ד שומעין לו.

³ עיין פתחי תשובה שם א שהביא מהידושי הנאון רע"ק אינר זצ"ל בניטין מ"ח ע"ב [ד"ה המוציא] שכתב דנראה לו דהיינו אותן נכסים שהיה לו בשעה שהזיק דחל החיוב לשלם ממיטב שלו, אבל למה שקונה אחר שהזיק קודם העמדה בדין, אף דצריך לשלם מהם בתורת מיניה כו' [כדאיתא בב"ב דף קנ"ז ע"א], מ"מ ליכא עליהו דין תשלומי מיטב כו', ומסיים דצ"ע לדינא ע"ש

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

וכל זמן שימצא מטלטלין ואפילו סובין אין נזקקין לקרקע, אולם במטלטלין אפילו יש לו מטלטלי של כסף יכול לפורעו אפילו בסובין, שבמטלטלי כל דבר מיטב הוא, ושמן אותו כמו שיכול למוכרו מיד ובמקומו.

ב. שור רעהו אמר רחמנא ולא שור של הקדש

שור של⁴ ישראל שנגח שור של הקדש, או של הקדש⁵ שנגח שור של ישראל, פטור. שני' (שמות כא פסוק לה) שור רעהו.

דף מט:

ג. מיטב שדהו של מזיק ומיטב כרמו של מזיק

כתיב (שמות כא פסוק לה לו) וכי יגף שור איש את שור רעהו וְמָכְרוּ אֶת הַשּׁוֹר הַחַי וְחָצוּ אֶת פְּסָפוֹ וְגו' או נודע כי שור נגח הוא מתמול לשלשם ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור, שמע מינה⁶ כשם שאסור לאדם שיזיק את חברו ואם הזיק חייב לשלם, כן צריך לשמור ממונו שלא יזיק ואם הזיק חייב לשלם.

ואין הדין בבעלי חיים שוה בכלם, כי יש שמועדין לכתחלה בכל מה שיעשו, ויש שיש בהן דברים שמועדין בהן מתחלתן, ויש דברים שהם תמין בו מתחלתן ואח"כ נעשו מועדין, ודין המועד שישלם נזק שלם בכל מה שיזיק ותם אינו משלם אלא חצי נזק.

ועוד יש חילוק בין תם למועד, מועד שהזיק חייב לשלם הנזק ההוא כל ההזיק מנכסיו ומהיפה שבנכסים דכתיב(שם כב פסוק ד) מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם, ותם אין החיוב על נכסי בעליו אלא על גוף הדבר המזיק.

⁴ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ח הלכה א

⁵ וכתב שם הרמב"ם "וכל הקדשים שהיבין עליהן מעילה הן שאין בהן דין נזקין, ופסולי המוקדשין יש בהן דין נזקין, בין שהזיקו בין שהזיקו שהרי יצאו לפדיון ולהיותן חולין". ועיין בלח"מ שם ובשאר אחרונים גבי קדשים קלים ועיי"ש שפירשו דבריו

⁶ שו"ע ונו"כ שפ"א א ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

כיצד, אם הזיקה בדברים שדרכה לעשות תמיד כמנהג ברייתה, כגון בהמה שאכלה תבן או עמיר או הזיקה ברגליה או בדרך הילוכה, חייב לשלם נזק שלם מהיפה שבנכסיו, אבל אם שינה ועשה מעשים שאין דרכה לעשותה תמיד והזיקה בהם, כגון שור שנגח או נשך, זהו תם וחייב לשלם חצי נזק מגוף המזיק עצמו.

ד. האשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו

כבר התבאר במסכת יבמות דף קיב: דבר תורה יכול אדם לגרש את אשתו⁷ בלא דעתה ואפילו בעל כרחה, אבל האיש אינו מוציא אלא לרצונו דבדידיה תלייה רחמנא, שכן כתיב (דברים כד פסוק א) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיִּתָת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשָׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ אִפְּלוּ בְעַל כְּרַחֵם מִשְׁמַע, ואפילו אין לו לשלם לה הכתובה ונדונייא אינה יכולה לעכב משום זה את הגירושין, אלא תתגרש ותתבע אותו במה שחייב לה⁸.

בזמן הזה⁹ תקן רבינו גרשום והחרים שלא לגרש אשה שלא מדעתה אם לא שעברה על דת, ואפילו אם רוצה ליתן לה הכתובה אין לגרשה בזמן הזה שלא מדעתה. עבר וגירשה בזמן הזה בעל כרחה ונישאת, שוב אין האיש נקרא עבריין. גירשה מדעתה ונמצא אחר כך פסול בגט יכול אח"כ לגרשה בעל כרחה.

יש אומרים שבמקום מצוה יוכל אדם לגרש את אשתו בעל כרחה אפילו בזמן הזה, או מתירין לו לישא ב' נשים, שבמקום מצוה לא תקן החרם רבינו גרשום כלום¹⁰.

⁷ שו"ע ונו"כ קיט ו

⁸ ועיין ח"מ ה וב"ש ו

⁹ צ"ע אם תקנה זו דר"ג היתה ע"ס האלף הה' כההיא דתיקון שלא ישא ב' נשים באה"ע"ו סימן א'. ומיהו יראה אפילו תימה דלא נזר כי אם ע"ס האלף הה' חזרו וקבלוה עליהם באשכנז וצרפת ועיין תשובת מרן סוף דף ס'. ומיהו היה נראה דתקנה זו לא פשטה בכל הארצות כגון בספרד ומערב וכל המזרח וכן כתב הר"ם אלא שקר ס"ס צ"ה אך הר"ן בתשובתו סימן לח כתב שאנו מחזיקים שיש חרם הקהלות או תקנת ר"ג ופשט איסורו בכל ישראל והרשד"ם [אה"ע סי' ע"ח] חייש לדבריו. גט פשוט שם

¹⁰ בתשו' מהר"מ פדווא' התיר לגרש בע"כ אבל לא התיר לישא אחרת לכן אין להתיר לישא אשה על אשתו אם לא בהסכמת מאה רבנים כשהראשון אינה בת גרושים או שמצוה לגרשה ואינה רוצה לקבל גט אבל בשבויה אין להתיר ח"מ ועיין ב"ח בסימן א' כתב מתירים לו בהסכמת מאה רבנים ומשליש לה סך הכתובה ונדונייא ויתן גט ליד השליח וחייב לייחד לה בית בפני עצמה וחייב ליתן לה מזונות ושאר ת"כ. ב"ש שם ח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>